

Múzeumok Éjszakája 2011

Tök jó volt a lovacskezés!

– kapom el egy lelkes látogató szavait, amint a parkból az aula felé tartunk egy csoporttal. Éppen befejeződött a közel kétórás patkolás. Ormándi Zsolt mobil patkolóműhelyét felállítva végezte munkáját. Az almásderes négy lábán feketén csillognak a paták, vidáman pengegenek az új patkók az aszfalton. A kocsik – az állói tangazdaság fogatai és lovai – még köröznek a türelmes pejekkel a lovat közelről tán sosem látott gyerekekkel. Némedi István igazgató és csapata fáradhatatlanul beszélget az érdeklődő utasokkal. Mi, idevalósiak

titokban nagyokat szippantunk a lószagú levegőből. Hiányzanak ezek a varázslatos lények az Alma mater kertjéből. Hutýra és Marek a megszokott méltósággal nézik egymást az árnyat adó öreg fák alatt, és csak mi érezzük, hogy kelnek életre az emlékek: hogy szaporázhatták léptüket a Rottenbiller utcán haladó lóvasútba fogott jószágok, milyen szaga volt a perzselődő szarunak a Schwenszky Ármin vezette patkoldóban, hogyan töprenghetett a belorvostan ablakán kitekintő Marek az éppen beérkező kólikás ló kínjainak

enyhítésén, mennyi tisztelettel foghatott neki Nádaskay, hogy a verhetetlen Kincsemből megőrizze az utókornak, amit lehet, a robosztusságában is törékeny csontvázat. Vajon mit szólna Hutýra, a kiváló szervező, az állatorvosi kar oly sok közügyben megnyilvánuló szószólója a mai estéhez, a *Paripatkok* iránt érdeklődő, a parkot, az aulát, a múzeumot megtöltő hat-hétszáz emberhez?

Vegyük sorra az eseményeket.

A programok délután két órakor kezdődtek a szokásos Dallos-Sótonyi előadások egyikével: *A ló szájának anatómiája és a szájtevékenység fontossága a lovaglásnál*. A három óra gyorsan eltelt és elegendőnek bizonyult arra, hogy alaposan megismerjük a ló szájüregének minden porcikáját, illetve fogalmat alkothassunk a zablá helyes megválasztásáról és használatáról.

Nem tudjuk pontosan, hányan mentek haza az előadás utáni szünetben és hányan maradtak ott a hat órától kezdődő Múzeumok Éjszakájára rendezett programon, de az

biztos, hogy az érdeklődés egyre fokozódott az éjszaka folyamán az előadások iránt. 100-200 hallgató követte Bodó Imre professzor széleskörű kitekintést biztosító előadását a magyar lófajtákról, amelyben professzorunk összefoglalta a tenyésztéssel kapcsolatos gondolatait, az ezek mögött felsejlő hihetetlen tudással lenyűgözve a hallgatóságot. Lezsák Levente kaszkadőr személyes élményekkel tette hitelessé mondandóját a lovak lelkéről, de élénk képet alkothattunk a lóval foglalkozó, azzal együtt élő és „lélező” embernek négy lábú társához fűződő, szavakba nehezen önthető viszonyáról is. A hatásos filmrészletek is lenyűgözték a közönséget. Dr. Fodor László dékán köszöntő szavai után végül ismét Sótónyi Péter következett a lovak mozgásáról és számos egyéb anatómiai jellemzőjéről összeállított parádés előadással. Sótónyi professzor előadói kvalitásai jól ismertek a szakmában. A vetített képeken, a boncolási bravúron kívül most az Anatómiai Múzeumból áthozott számos preparátum is

lenyűgözte a hallgatóságot és módot adott arra, hogy az előadó olyan alaposággal szemléltesse a ló anatómiát, amint azt óráin is teszi. Sokszor mondják, hogy a képek helyettesítik a preparátumokat, de a közönség érdeklődése – és döbbenete, amikor Sótónyi professzor a feje fölé kapott ló koponyán folytatta a bemutatást – azt mutatta, hogy igenis van létjogosultsága a szemléltetésben e „muzeális” megoldásnak, és az igazi csontok, a statikus és mozgatható preparátumok közel viszik a hallgatóságot a problémák – jelen esetben a ló működésének – megértéséhez.

A gyakorlott előadók természetesen le tudták fordítani mondandójukat a laikus érdeklődők nyelvére, de meggyőződésem, hogy legfőbb vonzerejük és útravalójuk nem az átadott információ, ismeret volt, hanem az a szenvedély és elkötelezettség, amellyel tárgyukról beszéltek, s amely nem hagyott kétséget afelől, hogy számukra a ló a világon az egyik legfontosabb lény és úgy.

Akik el tudtak szakadni az előadások egymást követő folyamatától, további paripatitkokkal ismerkedhettek meg alkalmi kiállításainkon. Az aulában dr. Perényi János fotóiban gyönyörködhetek, amelyek egy erdélyi patkolókovács műhelyét, és az üllői Nagyállatklinikát varázsolták a terembe. Lenyűgözte a nézőket az emberi mütökhöz mérhető kiváló felszereltség, a hatalmas testek kezeléséhez szükséges modern berendezések és nem utolsósorban az érdekes műtéti technikák. Izing doktor kezében egyaránt láttuk a 20. század végének találmányát egy artroszkópos műtét során és az évszázados múltra visszatekintő trepánt.

A galérián sorjázott az egyetem patkógyűteménye, amelynek egyes darabjai már az 1900-as párizsi Világkiállításon is szerepeltek. Megismerhettük az egyes országok patkóit, a különböző funkciókra vagy rendelkezések kiküszöbölésére kifejlesztett ló lábbeliket, de még az ökorpatkókat is. Néhány magyar lovas könyvritkaságot is közszemlére

EGYETEMI ÉLET

tettünk: például Kovácsy-Monostori klasszikus művét (*A ló és annak tenyésztése*), amely az első rendszeres lótenyésztési szakkönyv volt Magyarországon; a *Nemzeti lovag*-ot az állatorvosi lóval.

A tornateremben folyamatosan sor állt a három mikroszkóp előtt, amelyeken számos érdekes metszetet csodálhattak meg Fukár Orsolya és Büki József vezetésével kicsik és nagyok: a csikóembrió patájának metszetét, kullancsokat, férgeket, légszárnyat, terméseket stb. Várakozás közben filmet is nézhettek volna, de szívesebben ültek le Szegedi Zsófia vagy Négyesi Barbara mellé, hogy kukoricacsuhéból lovacskát vagy lódiszes dobozt készítsenek, netán megfejtsék az állandó kiállítás anyagára támaszkodó keresztrejtvényt vagy a lovas mondásokat felidéző kérdőívet.

Bár a Múzeumok Éjszakája az attrakciók, a show ideje, ne feledjük, hogy mindez a múzeumokról szól, az állandó és időszaki kiállításokról, a múlt tárgyi emlékeinek és

szellemi örökségének gyűjtőhelyeiről. A tárlatvezetést idén is dr. Kótai István vállalta, aki a szakmai tényeket, az események és életrajzok sorát íróniával és anekdotákkal fűszerezve teszi emészthetővé és emlékeztetővé a több tucatnyi, éjfél tájban sem lankadó hallgatóság számára. Az oly népszerű mikroszkópos metszetek kitalálásáért és elkészítéséért is őt illeti a köszönet, és jelentős szerepe volt az új időszaki kiállítás tervezésében is.

A kisteremben ugyanis a Múzeumok Éjszakájára a nagyközönség által nem ismert Állatorvosok Éve előtt tisztelegő kiállítás nyílt, amely *Mit adott a magyar állatorvos-tudomány a világnak?* címmel összegyűjti a nemzetközi jelentőségű felfedezéseket, újításokat, amelyek magyar állatorvosokhoz kötődnek és megidézi a magyar állategészségügy és a M. kir. Állatorvosi Főiskola legnagyobb nemzetközi bemutatkozását, az 1900-as párizsi világkiállítást. A kiállítás rendezéséhez számos tanszék, kolléga, első helyen dr. Vetési Ferenc adtak ötleteket, anyagot.

Ne feledjük azt sem, hogy az éjszaka csodái és varázslata mögött számos ember „lát-hatatlan” munkája áll. Sóttonyi tanár úr „fellépését” dr. Reinitz László és Széll Dániel készítették elő; a mikroszkópek mellett, a gyerekekkel és az állandó kiállításon (Karancsi Zita) önkéntes segítők is szorgoskodtak; Vas László, Vágvölgyi Zsolt és Hajdu Gábor biztosították a technikai hátteret és a könyvtár munkatársai – ez alkalommal egy nehéz munkanap után – működtették az egész „tök jó lovacs-kázást”.

Orbán Éva

A beszámoló szerzője a résztvevők felsorolásakor – érthető módon – nem említette, hogy a szervezésben, és különösen a kiállítások anyagának összegyűjtésében, a tárlók elkészítésében, a kiállítási tárgyak installálásában Orbán Évának rendkívül sok munkája volt. Köszönjük, Éva!

Perényi János

